

Esa boca es suya

Xavier Alcalá

Escritor

Naceu en Ciudad Real, aínda que asegura que non ten outra patria máis que Galicia. Mesmo chega a ameazarnos con que si o botamos teremos

un problema. Xavier Alcalá confesa que o único que lle apetece facer nesta vida, ademais das súas aventuras tecnolóxicas e impartir clase, é escri-

bir novelas. E que rapaz non leu na escola *A Nosa Cinza?*, un libro publicado en 1980 que xa vai pola edición número once

«Os escritores somos uns sicópatas que necesitamos fabular»

SUSANA EVANGELISTA

Aínda que de profesión enxeñeiro de telecomunicacións, Xavier Alcalá sente unha necesidade de fabular que o leva a escribir. Desde 1970 é colaborador da prensa, escritor de contos e novelas e letrista de cancións.

PREGUNTA. - ¿Era un reto escribir en galego durante o franquismo?

RESPUESTA. - O mesmo que agora, porque poida que dende o punto de vista político o galego teña algún significado máis, pero dende o punto de vista cultural non o ten. A agresión do galego por parte do castelán segue sendo a mesma, ou aínda máis intensa.

P. - ¿Pódese falar dunha xeración de escritores da década dos 70?

R. - Pode haber unha xeración, dando por suposto que unha xeración non implica ser do mesmo ano, pero si de anos próximos para dar un produto definitivo. Hai un grupo de homes que deciden nun momento dado romperlo prexuízo de que non se pode facer un produto cultural en galego porque é unha lingua de segunda. Nós decidimos dar un salto apoiándonos nos novos medios de comu-

nicación e na literatura.

P. - ¿O proceso de normalización cambiou a situación do galego?

R. - Non é o mesmo porque hai un proceso de normalización e hai uns medios de comunicación galegos. Eu son un autor querido e admirado neste país que vende masivamente os seus libros. Pero se eso é unha realidade, tamén o é que se dá unha situación cultural na que son tantos os elementos de produción e difusión da cultura externa, que fan que a xente pense que o normal é o que vén de fóra. Entón non sei cal será a mellor situación, ás veces teño saudade do franquismo.

P. - ¿Que se pode facer contra iso?

R. - O que falta neste momento en Galicia é que haxa unha coordinación total de esforzos para dúas cousas, para defender o propio dentro de Galicia, e para vendelo produto cultural galego nun entorno liberalizado como no que estamos. Seguimos nun contexto cultural en España dentro do cal o que é periférico por principio é desprezable. O embaixador croata en Bosnia dicíame que a diferenza que vía entre a ex Iugoslavia e España era que España era unha civilización, pero como civilización

entendémola os que non somos os serbios do sistema, os de Madrid son os serbios do sistema.

P. - Vostede defende como elemento normalizador a música.

R. - Levo trinta anos pensando que a canción é un elemento cultural fundamental, o importante é que se popularice unha canción cantada en galego con estruturas que partan do propio país. Intentando facer o que conseguíu Andrés Do Barro, asaltar Madrid dende Galicia.

P. - ¿Volverá a traballar como letrista?

R. - Pedíame Ana Kiro que lle fixese algunhas letras. O de facer letras é algo que considero necesario, non o fago como algo que me arrastre, sobre todo vendo o estupor e o desastre dos intentos de canción galega que hai ó meu arredor que non teñen trascenden-

cia. Xa me dirás ti o rock bravío onde vai parar.

P. - *A nosa cinza* foi unha novela recomendada nos institutos, ¿ere que hai que escribir para os mozos, ou poden entender calquera tipo de novela?

R. - *A nosa cinza* non é unha novela xuvenil, é unha novela intimista que ten un éxito social absurdo. Chega un momento no que eu mesmo non o entendo. Véndese porque é unha novela recomendada e porque se merca e se le por impulso natural. É unha novela que ten o éxito do natural. Sintóme moi orgulloso dela porque é a novela menos pretenciosa de todas cantas escribíu. Quixera que formase parte do popular.

P. - *Nos Pagos de Hincia-Loo* tratou o tema da emigración, que parece algo esquecido na literatura

actual galega.

R. - Que fagan os autores galegos coma queiran, eu mentras viva tirarei produto da emigración porque é unha fonte infinita de aventura. O propio feito de emigrar é xa unha aventura. E tan basta a epopea da emigración dos galegos, que se podería facer unha fábrica de literatura da emigración.

P. - ¿Cal é o proceso que segue á hora de facer unha novela?

R. - Eu sempre vampirizo algo. Como intento ser un escritor realista teño que partir dunha historia. Normalmente parto dunha historia que coñezo dalgunha maneira. Sitúo a novela no tempo, vexo o contexto histórico, o contexto social e o contexto étnico. Cando estou claro de que non vou cometer erro en canto ó contexto, comezo o desenvolvemento da historia básica e despois vou abrindo de maneira arbórea os elementos. Fastídiame moito que me pillen ningún erro histórico, anacronismos ou anaecolutos. Por iso soméctoa ó criterio dos que poden lela.

P. - ¿Este xeito de esquematzar facilitalle o seu traballo de columnista?

R. - Non, porque cando o discurso é moi breve, normalmente é produto dalgo que me impactou ou dalgo que está xa moi claro na miña cabeza. O que me falta é espacio, e isto obrigame a recortar.

P. - ¿Cando sentiu por primeira vez a necesidade de escribir?

R. - Os escritores somos un sicópatas que necesitan o que necesitan todos humanos, fabular. Nós temos unha tendencia sicopática que só se equilibra deixando por escrito a nosa necesidade de fabular.

P. - A pesar de nacer en Ciudad Real, ¿séntese completamente galego?

R. - Non. Eu teño un amigo que sempre dí de min que étnicamente non podo ser galego, son un ser foráneo. Sen embargo, eu non teño outra patria e se me botades os galegos de aquí é un problema para min e tamén para vós, porque son en certo modo un personaxe crítico porque non pertence de todo ó grupo pero o coñece perfectamente. Penso que todas as culturas necesitan de presencias foráneas, pero integradas; o malo é cando hai foráneos que nunca se integran, como en Galicia.

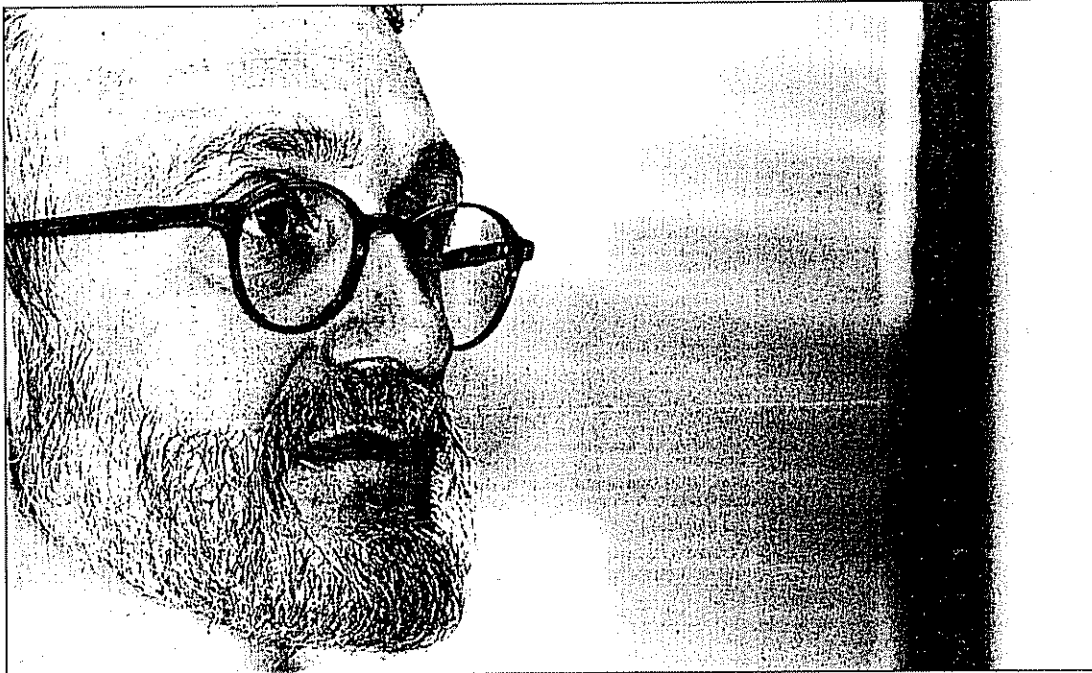
P. - ¿Como nos adaptaremos os galegos ás autoestradas da información?

R. - Fernando Pardo dicía que si Galicia non é máis do que é no eido tecnolóxico é porque non tivo a necesidade, porque non viviu nun mercado liberalizado. Na feira de Silleda hai un ordenador que casa ofertas e demandas de algo tan primitivo como os cuxos. Se eso xa se produciu no máis profundo da Galicia «primitiva», por que non habemos crer que o esforzo que fixo a Xunta por que haxa un salto cuántico no entorno das telecomunicacións se converta nunha realidade. Os problemas de Galicia son doutra índole.

P. - ¿Cre que a xente é demasiado allea á técnica, que a utiliza pero non a entende?

R. - Nós vivimos nun entorno social no que a técnica produce manifestacións de susto ou de aparente desprezo. O que é un feito é que todo o mundo quere vivir por contos da técnica. Todo vale mentres conduza a algo, pero sen asoballar ós demais.

«En Galicia son tantos os elementos de produción e difusión da cultura externa, que se pensa que o normal é o de fóra»

XAVI ALCALÁ